

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

KA2 STRATEGIC PARTNERSHIP PROJECT n°2019-1-LT01-KA201-060726

Citizen in 31 hours

Pilsonis 31 stundā

MIGRĀCIJA

Mācību resursi

Izdevums *Pilsonis 31 stundā* ir metodisks līdzeklis ekonomikas, pilsoniskās izglītības un ētikas mācību satura apguvei starpdisciplinārā pieejā, kas izstrādāti Erasmus+ KA2 projekta *Citizen in 31 hours* ietvaros. Projekta materiāli sastāv no 10 tematiem: nevienlīdzība, nabadzība, migrācija, piesārņojums, patērētājsabiedrība, sociālie tīkli, mākslīgais intelekts, viltus ziņas, darbs, veselība. Katrā tematā ir trīs nodarbības. Katrā nodarbībā tiek aplūkota konkrēta apakštēma, kas atspoguļo personīgo vai kopienas, vai globālo perspektīvu. Katra no šīm perspektīvām ietver ekonomiskos, pilsoniskos un ētiskos aspektus.

1. NODARBĪBA

Temats: Migrācija

Problēma: Vai imigranti atņems man darbu?

EKONOMIKA: specializācija, konkurence

ĒTIKA: nacionālo atšķirību ievērošana, asimilācija / akulturācija

PILSONĪBA: emigrācijas iemesli, nacionālo kultūru daudzveidība

2. NODARBĪBA

Temats: Migrācija

Problēma: Vai mums vajadzētu atvērt savas robežas?

EKONOMIKA: darba dalīšana, valsts ekonomiskā situācija

ĒTIKA: Nesaskaņas starp tautām

PILSONĪBA: Konstitūcija, ES tiesību sistēma, rasu, etniskā un reliģiskā tolerance, mierīga līdzāspastāvēšana sabiedrībā

3. NODARBĪBA

Temats: Migrācija

Problēma: Pasaule bez robežām

EKONOMIKA: starptautiskā tirdzniecība, valstu specializācija

ĒTIKA: nācijas vērtības, dažādas reliģijas

PILSONĪBA: nacionālās, kultūras un politiskās identitātes būtība, starptautiskā solidaritāte, kultūras mantojums

Redaktors: Ineta Helmane, Agita Klempere-Sipjagina

© Latvijas Universitāte Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte, 2020

3. NODARBĪBA

Temats: Migrācija

Problēma: Pasaule bez robežām

EKONOMIKA: starptautiskā tirdzniecība, valstu specializācija

ĒTIKA: nācijas vērtības, dažādas reliģijas

PILSONĪBA: nacionālās, kultūras un politiskās identitātes būtība, starptautiskā solidaritāte, kultūras mantojums

Pamatprincipi un to definīcija.

Pārrobežu apmaiņa. Preču vai pakalpojumu apmaiņa starp valstīm.

Valsts specializācija. Darba dalīšana starp valstīm, kur vienas valsts ražotāji vai pakalpojumu sniedzēji koncentrējas uz noteiktām jomām, kuras ietvaros viņi var ražot par zemākām vai alternatīvi zemākām izmaksām, salīdzinot ar citu valstu ražotājiem.

Mainas kurss. Valstu naudas vienību attiecība, vienas valūtas izteikšana citā.

Reliģija. Noteikta cilvēku grupas uzskatu un ticības kopums, kas attiecas uz kaut ko pārdabisku, svētu vai dievišķu, kā arī morāle, paražas, rituāli un organizācijas, kas ar to saistītas.

Solidaritāte. Vienotība, dažādu personisko interešu saskaņošana ar kopējām interesēm.

Kultūras mantojums. Etniski, vēsturiski, estētiski vai zinātniski nozīmīgas kultūras vērtības, kas tiek pārņemtas no paaudzes paaudzē.

Kosmopolītisms. Grieķu valodā kosmopolīts nozīmē pasaules pilsoni. Ideja, ka visi cilvēki pieder vienai kopienai. Tiek koptas saiknes un draudzība starp dažādām valstīm, kultūrām, reliģijām, uzskatiem.

Ievads.

Apspriediet:

-Vai pasaules bez robežām scenārijs ir reāls, vai tas varētu piepildīties nākamajos 100 gados? Kāpēc?

-Kādas robežas pasaulē šobrīd pastāv?

-Kādi ir iemesli, kāpēc pasaulē jau ir mazāk "robežu" nekā pirms simts gadiem?

-Vai ir iespējams tāds princips kā "pasaules patriots"? Ko tas nozīmētu?

-Vai pasaule bez robežām spētu saglabāt reliģiju, valodu, kultūru, identitāti, paražas daudzveidību? Kāpēc? Varbūt tieši uzskati kļūst personiskāki, nevis vides uzspiesti (valsts, reģiona, rietumu kultūras utt.)?

-Vai tautas paliks, ja pazudīs robežas?

Uzdevumi

1

Aizpildiet tabulu - kādas robežas pasaulē pastāv un kas notiktu, ja tās tiktu atceltas?

	Kas ir šī robeža?	Konkrēts piemērs	Kāds ir šīs robežas mērķis?	Kas labs / slikts notiktu, ja to atceltu?
1.	Ģeogrāfiskā	Riograndas upe	Tas izveidojās dabiski	ASV un Meksika zaudētu dabisko robežu, kas tos šķir. Nelegālajiem emigrantiem no Meksikas būtu vieglāk iekļūt ASV. ASV būtu jāiztērē vairāk naudas robežu aizsardzībai
2.	Politiskā	Berlīnes mūris	1961. gadā tas no Austrumvācijas atdalīja trīs Berlīnes sektorus, kurus kontrolēja sabiedroto karaspēks. Berlīne tika sadalīta Austrumos un Rietumos. Padomju robeža centās pasargāt	1989. gadā siena tika nojaukta, un tā kļuva par brīvības simbolu. Vācija bija vienota. Ir uzlabojusies cilvēku dzīve no Austrumvācijas

			cilvēkus no viņu kontrolētās Austrumberlīnes no bēgšanas uz Rietumiem.	
3.	Ekonomiskā	Piemēram, starp bagātiem un nabadzīgiem cilvēkiem	Tas ir atkarīgs no daudziem faktoriem, piemēram, valsts, cilvēka spējām, izglītības darba specifikas un tā tālāk. Šis sliexnis pastāvīgi mainās, nav stingri noteikts (ja vien nav politiskas vienošanās)	Ja cilvēkiem būtu līdzīgas iespējas iegūt izglītību un nodarbinātību, viņi un visa sabiedrība dzīvotu bagātāk
4.	Kultūras	Piemēram, dažādas paražas, atšķirīga uzvedība, uzskati, tradīcijas un vērtības	Šīs robežas veido un uztur paši cilvēki, viņu vēlme identificēt sevi caur konkrētu valsti un tās uzvedības normām.	Mēs varētu labāk iepazīt un saprast citus cilvēkus
5.	Politiskā/Nacionālā	Meksikāniete nevar iet dzīvot pie sava vīra amerikāņa	ASV vēlas ierobežot imigrantus, kontrabandu un pārtraukt narkotiku tirdzniecību no Meksikas uz ASV.	Cilvēki varētu brīvi ceļot, mācīties, meklēt darbu, veikt uzņēmējdarbību starp ASV un Meksiku. Palielināsies meksikāņu skaits ASV
6.	Vēsturiski - aizsargājōša. Šodien - izklaides, tūrisma	Liels Ķīnas mūris	Tas tika uzcelts pirms mūsu ēras, lai pasargātu Ķīnu no Eirāzijas uzbrukumiem. Šodien tas ir viens no visvairāk apmeklētajiem tūrisma objektiem	Tūristu samazināšanās. Daudziem vietējiem taksometru vadītājiem, ceļvežiem, pārdevējiem, fotogrāfiem un daudziem citiem būtu jāmeklē cits darbs
7.	Reliģiskā	Andamanu salās vietējā cilts nogalināja ASV misionāru, kurš vēlējās viņiem	Nostiprināt savu reliģiju kā vienīgo pareizo	Cilvēki varētu sazināties un sadarboties, būtu mazāk pretestības

		ievieš kristietību		
8.	Politiskā / sociālā / dzimumu	Līdz 2018.gadam Saūda Arābijā sievietes nedrīkstēja braukt pie auto stūres	Iedibināt un kopt patriarhātu, nedodot sievietēm vienādas tiesības ar vīriešiem	Sieviešu situācija Saūda Arābijā uzlabotos, viņas būtu mazāk atkarīgas no vīriešiem, būtu neatkarīgākas. Tiks izveidotas jaunas darba vietas un pārdots vairāk automašīnu

2

Pasaulē ir aptuveni 7,5 miljardi cilvēku, kā izskatītos pašreizējā pasaule, ja mēs to samazinātu līdz 100 cilvēkiem? Atbildiet uz jautājumiem un pēc tam salīdziniet savas atbildes ar infografiku. Kas jūs visvairāk pārsteidza?

Ja pasaule būtu kā 100 cilvēki, tad:

1. Kas būtu vairāk - vīrieši vai sievietes? Aptuveni 50 sievietes un 50 vīrieši.
2. Kurš kontinents būtu vislielākais un cik daudz rasu iedzīvotāji to apdzīvotu? 60 aziāti, 15 afrikāņi, 11 eiropieši, 9 dienvidamerikāņi, 5 ziemeļamerikāņi.
3. Kura valoda būtu populārāka - angļu vai ķīniešu? 12 cilvēki runātu ķīniešu valodā, 5 angļu valodā, 5 spāņu valodā, bet maksimāli 62 cilvēki runātu dažādās citās pasaules valodās.
4. Kādas būtu trīs populārākās reliģijas, cik cilvēku tās atzītu? 33 kristieši, 22 musulmaņi, 14 hinduisti.
5. Kura vecuma grupa būtu visplašākā (0-14 gadi; 15-64 gadi; 65+ gadi)? 66 cilvēki būtu 15-64 gadus veci, 26 būtu 0-14 gadus veci, 8 būtu vecāki par 65 gadiem.
6. Cik cilvēku no 100 spētu lasīt un rakstīt? 83 mācētu, 17 nemācētu.
7. Cik būtu izglītotu cilvēku? 7 būtu izglītību apstiprināšs diploms, 93 - nebūtu.
8. Vai cilvēkiem būtu vai nebūtu mobilo tālrunu? 75 - būtu, 25 - nebūtu.
9. Cik cilvēkiem vajadzētu būt piekļuvei internetam? 30 cilvēkiem būtu piekļuve internetam, 70 - nebūtu.
10. Vai cilvēki būtu vairāk izsalkuši vai tiem būtu liekais svars? 1 būtu badā, 21 būtu liekais svars.

11. Kādas ir lielākās problēmas, kuras redzat, aplūkojot infografiku? Piemēram, 1 cilvēks cieš badu, 15 cilvēkiem ir nepietiekams uzturs, 17 cilvēki nespēj lasīt un rakstīt, 23 nav māju.

12. Vai "pasaule bez robežām" šīs problēmas risinātu vai saasinātu?

Atbilde ir atkarīga no pamatojuma. Ja cilvēki visā pasaulē varētu brīvi ceļot no vienas valsts uz otru un viņiem būtu vienādas tiesības ar vietējiem iedzīvotājiem uzņemtajā valstī, viņiem būtu daudz vairāk iespēju izvairīties no nabadzības, iegūt izglītību, atrast darbu. Tādā veidā tie veicinātu gan pasaules ekonomiku, gan viens otra personīgo labklājību, ražojot preces, sniedzot pakalpojumus un būdami noderīgi sabiedrības locekļi. Tagad ir valstis, kurās trūkst darbinieku, un ir valstis, kurās darbu nav iespējams atrast. Ja cilvēki varētu brīvi ceļot uz tām valstīm, kur viņi dzīvo labāk, situācija dabiski līdzsvarotos. Reāls piemērs tam ir Eiropas Savienība ar cilvēku un kapitāla brīvu pārvietošanos, augošu ekonomiku, bezdarba un drošības samazināšanos.

Attaisnojiet vai kļiedējiet mītu.

Mīts. Šajā gadījumā nebūtu starptautiskas konkurences, kas veicinātu tehnoloģisko progresu, konkurētspējīgas cenas. Mums būtu jāierobežo savas vēlmes, jo ne visu ir iespējams ražot uz vietas katrā valstī. Būtu jāmaksā vairāk, jo, pat ja to ir iespējams saražot, cena var būt daudz augstāka (piemēram, Latvijā ir iespējams audzēt kokosriekstus, taču tam nepieciešami īpaši apstākļi, kuru radīšana ir dārga).

Mīts. Kosmopolītisms veicina ideju, ka cilvēki ir vienlīdzīgi, cieņas vērti un neatkarīgi, brīvi viņu politiskās, ģeogrāfiskās, reliģiskās vai citas piederības ietvaros. Morāle ir personiska lieta, attieksmju kopums. Atvērtība citādībai var veidot savdabīgu, atvērtu morālo sistēmu, kur ārējie apstākļi mazāk ierobežo. Kosmopolītisms nenozīmē atteikšanos no personas būtības, valsts, saknēm, valodas, kultūras. Cilvēkā var lieliski apvienot dažādas kultūras vērtības. Kosmopolīts var izjust cieņu pret jebkuru valsti, kultūru, vēsturi, cilvēkiem, kas dzīvo šajā valstī.

Taisnība. Cilvēka kopības, nevis atšķirību uzsvēršana vieno un samazina konfliktu iespējamību. Ja pasaulē nebūtu politisku, ekonomisku, kultūras robežu, ja cilvēki, nevis valstis konkurētu savā starpā, mums būtu vairāk miera, mazāk iemesla šķelties. Jo kari lielākoties notiek par teritorijām, resursiem. Ja šīs lietas piederētu visiem cilvēkiem, viņi varētu tās mierīgi apmainīt.

4

1971. gadā grupas The Beatles dalībnieks Džons Lenons izdeva dziesmu "Imagine".

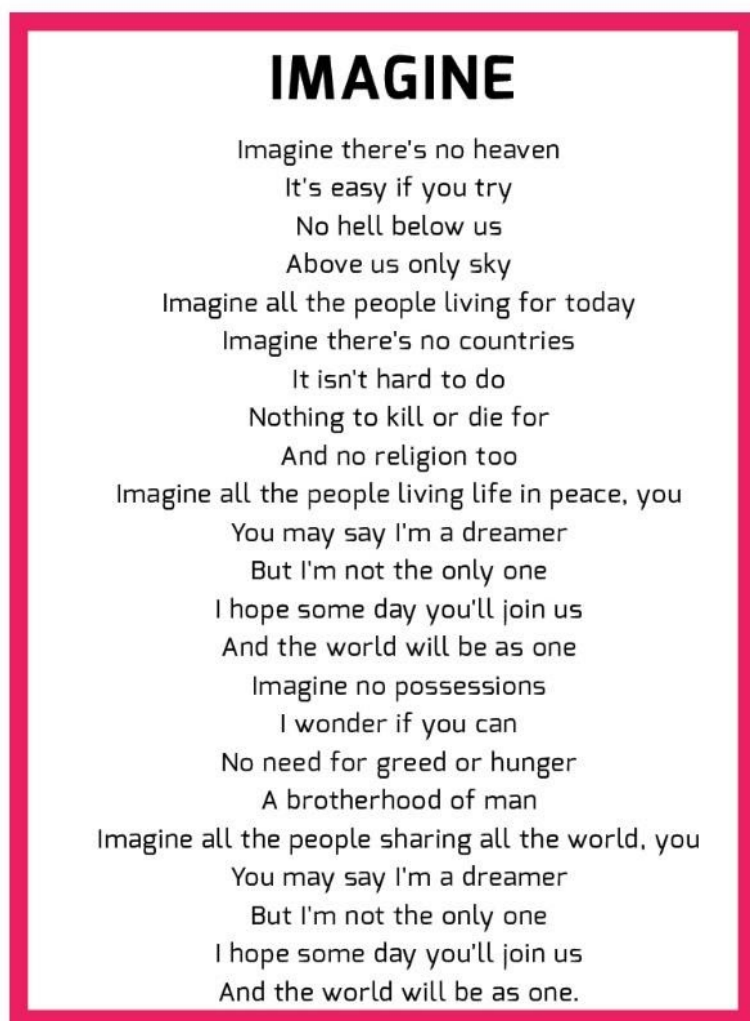
Dziesmas vārdu interpretācija: "Iedomājieties, ka nav valstu. Tas nepavisam nav sarežģīti. Nav ko nogalināt vai par ko mirt. Reliģijas nav. Iedomājieties visus cilvēkus, kas dzīvo mierā."

Vienā intervijā par šo dziesmu Džons Lenons sacīja:

"Ja jūs varat iedomāties pasauli bez īpašas reliģijas, bez domām, ka mans dievs ir labāks par tavu dievu, tad ideja par "pozitīvu reliģiju" var būt patiesa. Reiz man piezvanīja kāds draudzes pārstāvis un jautāja: "Vai mēs varētu izmantot dziesmu "Imagine" tikai mainītu tās nosaukumu uz "Imagine one religion", kas man parādīja, ka viņi pilnīgi nesaprot dziesmas nozīmi. Šādas izmaiņas sabojātu visu dziesmas ideju, tās mērķi "

Klausieties šo dziesmu: <https://www.youtube.com/watch?v=VOgFZfRVaww>

Dziesmas vārdi/lirika (angļu valodā):

>> Lenona dziesma apraksta hipotētisku situāciju, bet nepiedāvā praktiskus risinājumus; dziesmas vārdi ir neskaidri un pretrunīgi pašam - klausītājs tiek aicināts atteikties no politiskās sistēmas, bet tajā pašā laikā tiek piedāvāts kaut kas līdzīgs komunismam <<

>> Manuprāt tas ir kā liekulība - savrupmājā dzīvojošs miljonārs rokzvaigzne aicina klausītājus iztēloties dzīvi bez ierobežojumiem <<

Kā tu saproti šīs dziesmas vārdus? Visas atbildes ir iespējamās un pareizas, ir svarīgi veicināt argumentētu diskusiju.

Izvēlieties vienu no norādītajām tēmām un 3 minūtes uzrakstiet visu, kas ienāk prātā. Nedomājiet par gramatiku, vienkārši nepārtrauciet rakstīšanu vai, ja jums šķiet, ka jums nav domu, rakstiet cik iznāk.

Kad esat pabeidzis rakstīšanu, izvēlieties trīs atslēgas vārdus no visa teksta. Uzrakstiet to uz piezīmju līmlapiņām un uzlīmējiet uz tāfeles.

Kopā pārrunājiet, ko nozīmē "Pasaule bez robežām", no kā tā sastāv. Kā tirdzniecība darbotos šādā pasaulē? Kāda būtu kultūras dzīve? Kā tas ietekmētu zinātņi, tehnoloģiju attīstību? Kā tiktu nodrošināts taisnīgums, nodrošinot cilvēku drošību?

Apkārtne bez robežām ir ...

Skola bez robežām ir ...

Restorāns bez robežām ir ...

Māksla bez robežām ir ...

Baznīca bez robežām ir ...

Saeima bez robežām ir ...

Zinātne bez robežām ir ...

Tirgus bez robežām ir ...

Medicīna bez robežām ir ...

Pašnovērtējums.

Pēc šīs stundas skolēniem vajadzētu:

>> Prast nosaukt trīs veidu robežas, kas pastāv pasaulē, un minēt piemērus

Ģeogrāfiskas. Piemēram, Atlantijas okeāns atdala kontinentus.

Politiskas. Piemēram, jūs varat iebraukt ASV tikai ar vīzu.

Sociālas. Piemēram, 44 procenti cilvēki Indijā nevēlētos, lai viņu apkārtnē dzīvotu citas rases cilvēks.

>> Paskaidrot, kāpēc valstu specializācija ir pozitīva lieta

Tas ļauj ikvienam racionālāk izmantot resursus - ražot un pārdot vairāk un lētāk. Specializācija arī ļauj uzlabot ražošanas procesus.

>> Atpazīt idejas par „pasauli bez robežām” divus pozitīvos aspektus

Cilvēki var izvairīties no nabadzības.

Starp cilvēkiem samazinātos neiecietība.

>> Atpazīt idejas par „pasauli bez robežām” negatīvos aspektus

Nav skaidrs, kā šādā pasaulē tiktu nodrošināta drošība un taisnīgums.

Nacionālistu idejas būtu apdraudētas.

Skolēnu ziņā ir izlemt, vai viņi var atbildēt uz šiem jautājumiem. Ja nē, jāuzrunā skolotājs, lai saņemtu palīdzību tēmas izpratnē.